

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ Й НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут комп'ютерних систем
Кафедра інформаційних систем

Лабораторна робота № 10
За дисципліною: "Операційні системи"
Тема: ««Керування процесами-транзакціями в базах даних. Частина 2»

Виконав:
Студент групи АІ-205
Шостак Р.С.
Перевірили:
Блажко О.А.
Дрозд М.О.

Одеса 2021

Мета роботи: дослідити поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керуванням ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних.

Завдання 1. Аналіз роботи багато версійного протоколу

В завданні 1 рішення попередньої лабораторної роботи було створено таблицю з

декількома рядками.

Підготуйте чотири транзакції за прикладом з рисунку 2:

- T1 – отримання номеру транзакції, внесення нового рядка в таблицю та перегляд вмісту таблиці;
- T2 – постійний перегляд вмісту таблиці

```
shostak_roman@vpsj3leQ:~
```

```
login as: shostak_roman
shostak_roman@91.219.60.189's password:
Last login: Wed May 12 11:48:06 2021 from 62.16.28.110
[shostak_roman@vpsj3leQ ~]$ psql
psql (9.5.25)
Type "help" for help.

shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> select* from university;
 u_id |      name      | year
-----+-----+-----+
 2 | ONEU        | 1930
 1 | ONPU        | 1940
(2 rows)

shostak_roman=> insert into university values (3,'MECH',1900);
INSERT 0 1
shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
 3883 |    0 | 1900
(3 rows)

shostak_roman=> commit;
COMMIT
shostak_roman=>
```

```
shostak_roman@vpsj3leQ:~
```

```
login as: shostak_roman
shostak_roman@91.219.60.189's password:
Last login: Sun May 16 22:48:06 2021 from 188-115-186-177.broadband.tenet.odessa.ua
[shostak_roman@vpsj3leQ ~]$ psql
psql (9.5.25)
Type "help" for help.

shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
 3883 |    0 | 1900
(3 rows)

shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
 3883 |    0 | 1900
(3 rows)

shostak_roman=>
```

- T3 – видалення рядку з наступною відміною цієї операції;

```
2632 | 3560 | 1940
3883 |    0 | 1900
(3 rows)

shostak_roman=> commit;
COMMIT
shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> delete from university where u_id=3;
DELETE 1
shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
(2 rows)

shostak_roman=> abort ;
ROLLBACK
```

```
shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
 3883 |    0 | 1900
(3 rows)

shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
 3883 | 3887 | 1900
(3 rows)

shostak_roman=>
```

- T4 – зміна значення однієї з колонок рядка.

```
shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> update university set year = '1905' where u_id=3;
shostak_roman=> update university set year = '1905' where u_id=3;
UPDATE 1
shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
 3888 |    0 | 1905
(3 rows)

shostak_roman=> commit;
COMMIT
shostak_roman=>
```

```
(3 rows)

shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
 3888 | 3887 | 1900
(3 rows)

shostak_roman=> select xmin,xmax,year from university;
 xmin | xmax | year
-----+-----+-----+
 2628 |    0 | 1930
 2632 | 3560 | 1940
 3888 |    0 | 1905
(3 rows)

shostak_roman=>
```

В операцію читання рядка таблиці додайте системні колонки xmin, xmax.

На кожному кроці виконання транзакції переглядайте значення колонок xmin, xmax та зробіть відповідні висновки.

Завдання 2. Аналіз стану транзакцій на різних рівнях багаторівневого блокування

Виконайте послідовно в двох терміналах наступні комбінації блокувань таблиці:

IX-IS

```
shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> lock TABLE uniu

shostak_roman=> lock TABLE university in row share mode;
LOCK TABLE
shostak_roman=> █
shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> lock TABLE university in share row exclusive mode;
LOCK TABLE
shostak_roman=> select relation,locktype,virtualtransaction,pid,mode,granted from pg_locks where locktype ='relation';
relation | locktype | virtualtransaction | pid | mode | granted
-----+-----+-----+-----+-----+-----+
 11673 | relation | 12/21463 | 19641 | AccessShareLock | t
 16768 | relation | 10/29804 | 19292 | RowExclusiveLock | t
 3455 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2663 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2662 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2685 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2684 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2615 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 1259 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 16825 | relation | 11/16696 | 19632 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 18/14455 | 24157 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 18/14455 | 24157 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 5/166413 | 16617 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 17/7712 | 24113 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 17/7712 | 24113 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 13/9830 | 21818 | RowExclusiveLock | t
 16870 | relation | 13/9830 | 21818 | ShareRowExclusiveLock | t
 16825 | relation | 12/21463 | 19641 | ShareRowExclusiveLock | t
 16870 | relation | 16/7742 | 22887 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 14/12502 | 21844 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 14/12502 | 21844 | RowExclusiveLock | f
(21 rows)
```

```
shostak_roman=> █
```

, SIX-IX

```
shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> lock TABLE uniu

shostak_roman=> lock TABLE university in row share mode;
LOCK TABLE
shostak_roman=> █
```

```

shostak_roman=> commit;
COMMIT
shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> lock TABLE university in share row exclusive mode;
LOCK TABLE
shostak_roman=> select relation,locktype,virtualtransaction,pid,mode,granted from pg_locks where locktype ='relation';
relation | locktype | virtualtransaction | pid | mode | granted
-----+-----+-----+-----+-----+-----+
 11673 | relation | 12/21464 | 19641 | AccessShareLock | t
 16768 | relation | 10/29804 | 19292 | RowExclusiveLock | t
 3455 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2663 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2662 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2685 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2684 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2615 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 1259 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 16825 | relation | 11/16696 | 19632 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 18/14455 | 24157 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 18/14455 | 24157 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 5/166413 | 16617 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 17/7712 | 24113 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 17/7712 | 24113 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 13/9830 | 21818 | RowExclusiveLock | t
 16870 | relation | 13/9830 | 21818 | ShareRowExclusiveLock | t
 16825 | relation | 12/21464 | 19641 | ShareRowExclusiveLock | t
 16870 | relation | 19/9805 | 24738 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 19/9805 | 24738 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 16/7742 | 22887 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 14/12502 | 21844 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 14/12502 | 21844 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 20/8997 | 25022 | AccessShareLock | t
(24 rows)

```

shostak_roman=> █

, SIX-IS

```

shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> lock TABLE university in share row exclusive mode;
LOCK TABLE
shostak_roman=> select relation,locktype,virtualtransaction,pid,mode,granted from pg_locks where locktype ='relation';
relation | locktype | virtualtransaction | pid | mode | granted
-----+-----+-----+-----+-----+-----+
 11673 | relation | 12/21465 | 19641 | AccessShareLock | t
 16768 | relation | 10/29804 | 19292 | RowExclusiveLock | t
 3455 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2663 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2662 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2685 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2684 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 2615 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 1259 | relation | 11/16696 | 19632 | AccessShareLock | t
 16825 | relation | 11/16696 | 19632 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 18/14455 | 24157 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 18/14455 | 24157 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 22/3140 | 25367 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 5/166413 | 16617 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 17/7712 | 24113 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 17/7712 | 24113 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 13/9830 | 21818 | RowExclusiveLock | t
 16870 | relation | 13/9830 | 21818 | ShareRowExclusiveLock | t
 16825 | relation | 12/21465 | 19641 | ShareRowExclusiveLock | t
 16870 | relation | 19/9805 | 24738 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 19/9805 | 24738 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 16/7742 | 22887 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 14/12502 | 21844 | RowShareLock | t
 16870 | relation | 14/12502 | 21844 | RowExclusiveLock | f
 16870 | relation | 20/8997 | 25022 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 21/5597 | 25052 | AccessShareLock | t
 16870 | relation | 21/5597 | 25052 | RowExclusiveLock | f
(27 rows)

```

shostak_roman=> start transaction ;

START TRANSACTION

shostak_roman=> lock TABLE uniu

```

shostak_roman=> lock TABLE university in row share mode;
LOCK TABLE
shostak_roman=> █

```

. Надайте висновки про сумісність блокувань.

Для кожної комбінації блокувань перед завершенням 1-ї транзакції (яка розпочалася раніше) в додатковому терміналі через команду `psql` отримайте данні про стан транзакцій (таблиця `pg_locs`).

Завдання 3. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій на різних рівнях ізоляції транзакцій

Підготуйте транзакції, які було створено у завданні 3.1 рішення попередньої лабораторної роботи, а саме, створіть дві транзакції, кожна з яких повинна включати такі операції:

- операція читання першого рядку таблиці;
- операція редагування однієї із змінних таблиці в першому рядку;
- повторна операція читання першого рядку таблиці;
- операція фіксації всіх змін.

1.1 Виконайте роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції `READ COMMITTED`. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію `UPDATE` 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```
START TRANSACTION
shostak_roman=> set transaction isolation level read committed ;
SET
shostak_roman=> select * from university;
 u_id |      name      | year
-----+-----+-----+
  2  |  ONEU        | 1930
  1  |  ONPU        | 1940
  3  |  MECH         | 1905
(3 rows)

shostak_roman=> update university set name = 'MECHNIK' where u_id= 3;
UPDATE 1
shostak_roman=> █
```

1.2 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції `REPEATABLE READ`. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію `UPDATE` 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```

shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> set transaction isolation level repeatable read ;
SET
shostak_roman=> select* from university;\u202a
 u_id | name | year
-----+-----+
 2 | ONEU | 1930
 1 | ONPU | 1940
 3 | MECH | 1905
(3 rows)

Invalid command \. Try \? for help.
shostak_roman=> select* from university;
 u_id | name | year
-----+-----+
 2 | ONEU | 1930
 1 | ONPU | 1940
 3 | MECH | 1905
(3 rows)

shostak_roman=> update university set name = 'MECHNIK' u_id = 3;
ERROR: syntax error at or near "u_id"
LINE 1: update university set name = 'MECHNIK' u_id = 3;
^
shostak_roman=> update university set name = 'MECHNIK' where u_id = 3;
ERROR: current transaction is aborted, commands ignored until end of transaction block
shostak roman=> █

```

1.3 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції SERIALIZABLE. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```

shostak roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> set transaction isolation level read committed ;
SET
shostak_roman=> select * from university;
 u_id | name | year
-----+-----+
 2 | ONEU | 1930
 1 | ONPU | 1940
 3 | MECH | 1905
(3 rows)

shostak_roman=> update university set name = 'MECHNIK' where u_id= 3;
UPDATE 1
shostak_roman=> update university set name = 'MECHNIK' where u_id= 3;
UPDATE 1
shostak_roman=> set transaction isolation level serializable ;
ERROR: SET TRANSACTION ISOLATION LEVEL must be called before any query
shostak_roman=> █

```

```

shostak_roman=> update university set name = 'MECHNIK' where u_id = 3;
ERROR: current transaction is aborted, commands ignored until end of
shostak_roman=> abort;
ROLLBACK
shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> set transaction isolation level serializable;
SET
shostak_roman=> select* from university;
 u_id | name | year
-----+-----+
 2 | ONEU | 1930
 1 | ONPU | 1940
 3 | MECH | 1905
(3 rows)

shostak_roman=> update university set name = 'MECHNIK' where u_id = 3;
UPDATE 1
shostak_roman=> █

```

Завдання 4. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій при наявності тупикових ситуацій.

3.1 Виконайте модифікацію транзакцій так, щоб вони призводили до тупикової ситуації.

3.2 Виконайте дві модифіковані транзакції.

Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується

пізніше) та яка призвела до тупику. Дайте свої висновки з урахуванням:

- ідентифікаторів процесів
- номерів транзакцій.

```
shostak_roman=> start transaction ;
START TRANSACTION
shostak_roman=> select * from university;
+-----+-----+
| u_id | name      | year |
+-----+-----+
| 2    | ONEU      | 1930 |
| 1    | ONPU      | 1940 |
| 3    | MECH      | 1905 |
+-----+
(3 rows)

START TRANSACTION
shostak_roman=> select * from university;
+-----+-----+
| u_id | name      | year |
+-----+-----+
| 2    | ONEU      | 1930 |
| 1    | ONPU      | 1940 |
| 3    | MECH      | 1905 |
+-----+
(3 rows)

shostak roman=> update university set u_id = 4 where u_id = 2;
^CCancel request sent
ERROR: canceling statement due to user request
```